

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2000

Päätös nro 19/2000

Asia: Virkasuhteen purkamista koeaikana ja virantoimituksesta pidättämistä koskeva oikaisuvaatimus

Virasto: Puolustusvoimat, Saaristomeren meripuolustusalue

Päätös, johon haetaan oikaisua:

Saaristomeren meripuolustusalueen 23.9.1999 tekemä päätös, jolla A:n virkasuhde on purettu koeaikana ja A on pidätetty virantoimituksesta.

Oikaisuvaatimus:

A on pyytänyt päätöksen kumoamista ja suullista käsittelyä asiassa.

Asian käsittely:

Saaristomeren meripuolustusalue on antanut asiasta vastineen ja A on sen jälkeen antanut vastaselityksensä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu:

Perustelut:

Toimistosihteerin A:n virkasuhde Saaristomeren meripuolustusalueen Turun rannikkopatteriston Utön linnakkeen toimistosihteerinä on Saaristomeren meripuolustusalueen päätöksellä 23.9.1999 purettu koeaikana, koska A:lla ei ole ollut kykyä omaksua työtehtäviään eikä hoitaa niitä oma-aloitteisesti. A on samanaikaisesti pidätetty virantoimituksesta.

Valtion virkamieslain (750/94) 10 §:n mukaan virkamiestä nimitettäessä voidaan määrätä, että virkasuhde voidaan enintään kuusi kuukautta kestävä koeajan aikana purkaa sekä nimittävän viranomaisen että virkamiehen

puolelta. Purkaminen ei kuitenkaan saa tapahtua 11 §:ssä tarkoitetuilla tai muutoin epäasiallisilla perusteilla. Lain 11 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava palveluksessaan olevia virkamiehiä tasapuolisesti niin, ettei kehtään perusteettomasti aseteta toisiin nähden eri asemaan syntyperän, kansalaisuuden, sukupuolen, uskonnon, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan seikan vuoksi.

Selvitys tapahtumista

A on nimitetty 3.3.1999 toimistosihteerin virkaan Utön linnakkeella 1.4.1999 lukien ja hänelle on asetettu kuuden kuukauden pituinen koeaika 30.9.1999 saakka. A:n virkasuhde on Saaristomeren meripuolustusalueen päätöksellä 23.9.1999 purettu koeaikana, koska A ei ole kyennyt omaksumaan tehtäviään eikä hoitamaan niitä oma-aloitteisesti, mikä on ilmennyt muun muassa virheinä yksinkertaisissa puhtaaksikirjoitustöissä, riittämättömänä ATK-laitteiden käyttötaitona, oma-aloitteisuuden puuttumisena ja riittämättömänä kykynä oppia uusia asioita. A ei päätöksen mukaan ole osoittanut koeaikana sellaista ammattitaitoa, jota työnantaja voi kohtuudella odottaa viran vaativuudelta hoitajalta.

A on oikaisuvaatimuksessaan katsonut, että Utön linnakkeen päällikön, majuri B:n (päällikkönä 31.8.1999 saakka) ja varapäällikön, yliluutnantti C:n 25.8.1999 laatima lausunto osoittaa siinä todetun mukaisesti, ettei perusteita A:n virkasuhteen purkamiselle koeaikana ole. A:n mukaan lausuntoa on ollut laatimassa lisäksi hänen tuolloinen esimiehensä, linnakkeen väepeli, luutnantti D. Lausunnossa todetaan mm. olevan luonnollista, että uusien ohjelmistojen opettelu vie aikansa ja että puolustusvoimien terminologia on oma lukunsa. Lisäksi todetaan, että A:n tulee ilman muuta osallistua järjestettävälle ATK-kursseille. A:n todetaan hoitaneen tehtävänsä ”tällä hetkellä olevan parhaan taitonsa mukaan” eikä virkasuhteen purkamiselle lausunnon mukaan ”tällä hetkellä ole perusteita ottaen huomioon ATK:n parissa työskennelty lyhyehkö ajanjakso”.

A:n kertoman mukaan hänellä ei ole aluksi ollut lainkaan omaa työpöytää eikä tietokonetta, jolloin hän on tehnyt työtä linnakkeen väepelin työpöydän ääressä ja saanut käyttää tietokonetta, kun se oli vapaa. Hänen mukaansa hänen tullessaan virkasuhteeseen oli pidetty selvänä, että hän tarvitsee mm. ATK-koulutusta. Hän ei kuitenkaan ollut päässyt kursseille. A:n mukaan hänelle tai luottamusmiehille ei ole missään vaiheessa esitetty, mihin tosiseikkoihin väitteet hänen työtaitonsa puutteellisuudesta ovat perustuneet. A on lisäksi viitannut vastaselityksensä liitteenä olevaan työtodistukseensa Turun rannikkorykmentin huoltokeskuksen toimistosihteerinä määräämisajalla 8.9.1997 – 31.12.1997. Todistuksen mukaan A:n työtaito on ollut hyvä ja ahkeruus sekä käytös kiitettäviä.

A on lisäksi väittänyt linnakkeen uuden päällikön, kapteeniluutnantti E:n, kohdelleen häntä alusta saakka tylysti ja epäkohteliaasti ja kertoneen, että hänelle oli jo ennen Utön linnakkeen päälliköksi siirtymistä esitetty vaatimus A:n saamiseksi pois linnakkeen toimistosihteerin virasta. A:n mukaan virkasuhteen purkamisen perusteena käytetyt syyt ovat tekaistuja ja niiden tarkoitus on saada epäasiallisiin syihin perustuva purkaminen näyttämään lailliselta.

A katsoo, etteivät virkasuhteen purkamisen todelliset syyt liity hänen työstä suoriutumiseensa ja että muut kuin työstä suoriutumiseen liittyvät syyt ovat valtion virkamieslain 11 §:ssä tarkoitettuja epäasiallisia syitä.

Saaristomeren meripuolustusalue on todennut vastineessaan, että A oli ai-
noa hakija toimistosihteerin virkaan. Koska hänellä ei ollut toimistosihteerin
työhön vaadittavaa koulutusta, hänen kykynsä selviytyä tehtävistä varmis-
tettiin koeajalla. Majuri B:n laatima lausunto on vastineen mukaan epäviral-
linen asiakirja, jota ei ole osoitettu Saaristomeren meripuolustusalueen
henkilöstöosastolle tai joukko-osaston komentajalle. Luutnantti D ei ole
osallistunut lausunnon valmistelemiseen, vaan on jo kesällä esittänyt lin-
nakkeen silloiselle päällikölle B:lle, A:n virkasuhteen päättämistä koeajan
päättymiseen. Linnakkeen uusi päällikkö E teki esityksensä A:n virkasuh-
teen purkamisesta luutnantti D:n esittelystä. Vastineen mukaan A:lle ei ole
työhönottotilanteessa myöskään luvattu antaa ATK-koulutusta.

A:lle on kuulemistilaisuuden 17.9.1999 jälkeen pidetty jatkuuulemistilai-
suutta varten 21.9. esitetty yksilöidyt perusteet virkasuhteen purkamiselle.
Perusteluina viitataan luutnantti D:n selvitykseen, jonka mukaan; A:lle ei ole
kannattanut opettaa monta asiaa, koska sen jälkeen vanhat asiat unohtu-
vat; A ei ole uskonut vääpeliä, vaan on ottanut malleja sijaisilta onnistumata
kopioimaan malleista; A on tehnyt suuria virheitä mm. työaikakirjanpidon
puhtaaksikirjoittamisessa; ammattitaito tietokoneen käyttämisessä on ollut
huono; A pystyy työskentelemään vain valvonnan alla; kehitys on ollut en-
sin huonoa ja sitten välttävää ja että oma-aloitteisuuden on todettu puuttu-
van.

Oikeudellista arviointia

Suullinen käsittely

A on pyytänyt asiassa suullista käsittelyä. Koska virkamieslautakunnan rat-
kaisun perusteena tässä tapauksessa on voinut olla asian osapuolten asian
yhteydessä esittämä kirjallinen materiaali A:n työtaidosta, virkamieslauta-
kunta katsoo, ettei suullisen käsittelyn järjestämiselle asian selvittämiseksi
ole tarvetta.

Virkasuhteen purkaminen

Päättyessään virkasuhteen purkamisesta virkamiehelle määrätyn koeajan
aikana, nimittävän viranomaisen on perusteltava virkasuhteen purkamista
koskeva päätös ja perusteina käytettävien syiden on oltava tosiasiallisia. Vi-
ranomaisen ei saa purkaa virkasuhdetta valtion virkamieslain 11 §:ssä ni-
menomaisesti mainituilla tai niihin verrattavissa olevilla syillä taikka muutoin
epäasiallisin perustein. Viranomaisen on lisäksi otettava harkinnassa huo-
mioon yleiset hallinto-oikeudelliset oikeussuojaperiaatteet kuten esimerkiksi
luottamuksensuojaa koskeva periaate

Vaatiessaan oikaisua viranomaisen päätökseen virkamiehen on hallinto-
menettelylain (598/1982) 17 §:n mukaisesti asianosaisena esitettävä selvi-
tystä seikoista, jotka tukevat hänen vaatimuksiaan, tässä tapauksessa
mahdollisista epäasiallisista syistä.

Nyt puheena olevassa tapauksessa Utön linnakkeen uusi päällikkö on päättänyt esittämään A:n virkasuhteen purkamista kuusi kuukautta kestäneen koeajan loppuvaiheessa katsottuaan, ettei A ole koeaikana kyennyt omaksumaan virkatehtäviään eikä hoitamaan niitä oma-aloitteisesti. A on väittänyt virkasuhteen purkamisen perustuvan tosiasiallisesti muihin, kuin linnakkeen päällikön esityksessä ja virkasuhteen purkamista koskevassa päätöksessä mainittuihin syihin. A on katsonut oikeiden syiden olevan epäasiallisia ja viitannut todisteena tästä Utön linnakkeen aikaisemman päällikön ja varapäällikön 25.8.1999, noin kaksi viikkoa ennen linnakkeen uuden päällikön A:n virkasuhteen purkamiseksi tekemää esitystä, laatimaan kirjalliseen lausuntoon, jossa virkasuhteen purkamiselle ei ole todettu olevan tarvetta. A on saanut kyseisestä lausunnosta tiedon esimieheltään, luutnantti D:lta, noin kaksi viikkoa ennen linnakkeen uuden päällikön A:n virkasuhteen purkamiseksi tekemää esitystä. Virkamieslautakunta katsoo, että Utön linnakkeen aikaisemman päällikön ja varapäällikön kirjallinen ja A:n tietoon suullisesti saatettu lausunto on luonteeltaan sellainen asiakirja, että sen perusteella A:lle on perustellusti voinut syntyä luottamus siihen, ettei hänen virkasuhdettaan pureta koeaikana. Saaristomerен meripuolustusalue ei ole esittänyt selvitystä siitä, että A:n työtaidossa, työkyvyssä tai käyttäytymisessä olisi lausunnon antamisen jälkeen tapahtunut oleellisia muutoksia. Edellä esitetyn ja erityisesti 25.8.1999 päivätyn kirjallisen lausunnon perusteella virkamieslautakunta katsoo selvitetyn, että purkaminen on perustunut epäasiallisiin syihin. Näin ollen meripuolustusalueen päätös purkaa virkasuhde koeaikana on lainvastainen.

Päätös:

Oikaisuvaatimus hyväksytään ja Saaristomerен meripuolustusalueen virkasuhteen purkamista ja virantoimituksesta pidättämistä koskeva päätös kumotaan.

Vaatimus suullisen käsittelyn järjestämisestä hylätään.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslain 10 § ja 11 § sekä 51 §

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat varapuheenjohtaja Kulla sekä jäsenet M. Nieminen, Salo ja Sipiläinen sekä vähemmistön jäsenet Paanetoja ja Äijälä sekä varajäsen Vehkamäki. Asian esittelijä Mika Saarinen.

Eri mieltä olleiden jäsenten Äijälä ja Paanetoja sekä varajäsen Vehkamäen lausuma:

Oikeudellista arviointia

Viranomaisen ei saa purkaa virkasuhdetta koeaikana valtion virkamieslain 11 §:ssä nimenomaisesti mainituilla tai niihin verrattavissa olevilla syillä taikka muutoin epäasiallisin perustein. Viranomaisen on lisäksi otettava harkinnassa huomioon yleiset hallinto-oikeudelliset oikeussuojaperiaatteet, mm. tarkoitussidonnaisuus-, objektiviteetti- ja suhteellisuusperiaate.

Vaatiessaan oikaisua viranomaisen päätökseen virkamiehen on hallintomenettelylain (598/1982) 17 §:n mukaisesti asianosaisena esitettävä selvitystä seikoista, jotka tukevat hänen vaatimuksiaan, tässä tapauksessa mahdollisista epäasiallisista syistä.

Nimittämisen yhteydessä määrättävän koeajan tarkoituksena on muun muassa sen selvittäminen, kykeneekö virkamies hoitamaan tehtävänsä asianmukaisesti ja noudattamaan muita virkavelvollisuuksiaan. Vaikka viranomaisen voi koeaikana järjestää virkamiehelle koulutusta, joka parantaa tämän kykyä suoriutua virkatehtävistään, koeajan tarkoituksena ei kuitenkaan ole varata virkasuhteen alkuun ajanjaksoa, jonka kuluessa virkamies koulutetaan päteväksi hoitamaan kyseessä olevia virkatehtäviä.

Utön linnakkeen päällikkö on päättänyt esittämään A:n virkasuhteen purkamista kuusi kuukautta kestäneen koeajan loppuvaiheessa huomioon ottaen alaistensa kertomukset sekä 25.8.1999 laadittu, Utön linnakkeen aikaisemman päällikön ja varapäällikön kirjallinen lausunto. Esityksen perusteena oli se, ettei A ole koeaikana kyennyt omaksumaan virkatehtäviään eikä hoitamaan niitä oma-aloitteisesti. Syiden asiallisuutta ja todellisuutta osoittaa edellä mainittu lausunto, jonka mukaan A:lla on ollut työtaidoistaan johtuvia vaikeuksia virkatehtäviensä hoitamisessa. Vaikeudet ovat lausunnon mukaan ilmenneet ATK-taitojen puutteellisuutena ja puolustusvoimien terminologian vierautena.

Utön linnakkeen väepeli ja A:n työnjohdollinen esimies, luutnantti D, on ilmoittanut olevansa edelleen tyytymätön A:n työkyvyn kehitykseen kirjallisessa, 21.9.1999 päivätyssä lausunnossa, jonka hän on antanut ennen virkasuhteen purkamista. D on todennut A:n kehityksen nousseen ainoastaan huonosta välttävään ja katsonut, ettei A:n virkasuhdetta kannata jatkaa koeajan jälkeen.

A on väittänyt virkasuhteen purkamisen perustuvan muihin kuin linnakkeen päällikön esityksessä ja virkasuhteen purkamista koskevassa päätöksessä mainittuihin syihin. A on katsonut oikeiden syiden olevan epäasiallisia. A on viitannut Utön linnakkeen päällikön häneen kohdistamaan kielteiseen suh-

tautumiseen sekä päällikön kertomaan siitä, että hänelle oli jo ennen päälliköksi tuloa esitetty A:n saamista pois kyseessä olevasta toimistosihteerin virasta. A ei kuitenkaan ole maininnut, mitä epäasiallisia syitä hän tarkoittaa, eikä hän ole voinut esittää näyttöä purkamisperusteiden epäasiallisuutta koskevien väitteidensä tueksi. Luutnantti D:n A:lle suullisesti antamaa myönteistä palautetta ei yksin voida pitää osoituksena purkamisperusteiden epäasiallisuudesta.

Katsomme, että Utön linnakkeen aikaisemman päällikön ja varapäällikön kirjallisessa, 25.8.1999 päivätyssä, lausumassa on ollut kysymys heidän henkilökohtaisesta epävirallisesta arviostaan virkasuhteen jatkamisen edellytyksistä. Loppupäätelmältään A:lle myönteisestä lausunnosta on ollut havaittavissa A:n vaikeudet virkatehtävien hoitamisessa. Lausunto ei ole voinut rajoittaa Utön linnakkeen uuden päällikön toimivaltansa nojalla tekemää arviointia A:n kyvystä selviytyä virkatehtävistään ja siitä johtuvaa virkasuhteen purkamista koeaikana. Katsomme, että virkasuhteen purkamista koskevan Saaristomerens meripuolustusalueen 23.9.1999 tekemän päätöksen perusteena ovat olleet päätöksessä esitetyt A:n työtaitoon liittyvät tosiasialliset syyt sekä nimittävän viranomaisen niiden perusteella lähes kuusi kuukautta kestäneen koeaikajakson jälkeen tekemä kielteinen arvio A:n kyvystä selviytyä asianmukaisesti toimistosihteerin virkaan kuuluvista tehtävistä.

Suullinen käsittely

A on pyytänyt asiassa suullista käsittelyä, mutta ei ole ilmoittanut, mitä asioita koskien ja ketä tai keitä todistajia hän tulisi käsittelyssä kuulemaan. Koska virkamieslautakunnan ratkaisun perusteena tässä tapauksessa on voinut olla asian osapuolten esittämä kirjallinen materiaali A:n työtaidosta ja koska A:n vastineessaan Saaristomerens meripuolustusalueen ilmoitukseen 13.9.1999 viittaamat muut henkilötkin ovat olleet A:n saaman myönteisen palautteen – seikka, jota vääpeli D ei ole kieltänyt – kuulijoita, katsomme, ettei suullisen käsittelyn järjestämiselle asian selvittämiseksi ole tarvetta. Tämän vuoksi hylkäämme vaatimuksen suullisen käsittelyn järjestämisestä.

Kaiken edellä esitetyn perusteella katsomme, ettei A:n virkasuhteen purkamisen koeaikana ole esitetty perustuneen epäasiallisiin syihin.

Tämän vuoksi hylkäämme oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslain 10 § ja 11 § sekä 53 § ja 54 §